

Skaun kommune
Postboks 74
7358 BØRSA

Dato: 01.02.2022
Vår ref: 21/06955-2
Deres ref: 21/2915-9/HELEOVRE

Uttalelse til varsel om oppstart av planarbeid for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel for Skaun kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 15. desember 2021.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om planen

Skaun kommune har vedtatt å revidere kommuneplanen. Kommuneplanen er kommunens viktigste styringsdokument og skal legge føringer for kommunens veivalg i de neste 12 årene. Det skal utarbeide både en samfunnsdel og en arealdel. Det er utarbeidet forslag planprogram som er lagt ut til høring og offentlig ettersyn.

Kommuneplanens arealdel skal gjenspeile hovedmålene og strategiene i kommuneplanens samfunnsdel på for eksempel miljø og klimautfordringer, samfunnsikkerhet, folkehelse, tettstedsutvikling og forvaltning av natur- og kulturlandskapet.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, heter det at Norge har store mineralressurser som kan gi grunnlag for verdiskaping og arbeidsplasser. Regional og kommunal arealplanlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til mineralforekomster som kan være aktuelle for fremtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas.

Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus og sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette. I tillegg er det viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. En helhetlig vurdering av

massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette.

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:

- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Forvaltning av ikke-fornybare ressurser

Som de nasjonale forventningene legger vekt på, omfatter forvaltning av mineralressurser ikke bare å avsette nye områder for råstoffutvinning. Det innebærer også å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner.

Mineralske ressurser er ikke-fornybare naturressurser som kun kan tas ut der de naturlig forekommer. Mineralindustrien i Norge bidrar med en rekke mineraler som er nødvendig for samfunnet, den skaper arbeidsplasser og gir positive ringvirkninger i lokalsamfunnet. Stabil og forutsigbar ressurstilgang er viktig, ikke bare for pågående mineralvirksomhet, men også for virksomheter og produksjon som er avhengig av mineralressurser som råvare. Tilgang på byggeråstoffer spesielt er i mange tilfeller avgjørende for å kunne realisere planlagte utbyggingstiltak. God planlegging og synliggjøring av mineralressurser, på kommunalt og regionalt nivå, bidrar også til å gi mineralnæringen forutsigbare rammebetingelser på kort og lang sikt.

Uttalelse fra DMF

I DMF sitt uttaksregister er det registrert to uttak i kommunen. Det er drift i Heggliapukkverk¹ og Steindalen steinbrudd. Uttakene er tildelt konsesjon etter mineralloven. I ressursdatabasen til Norges geologiske undersøkelse (NGU) er det registrert totalt syv forekomster av byggeråstoff², og syv forekomstområder av malm, industrimineraler og naturstein³.

Datsett med forekomstene (grus og pukk, utvinningsrettigheter og øvrige mineralressurser) kan lastes ned fra GeoNorges kartkatalog.⁴ DMF og NGUs datsett distribueres også som WMS-tjenester, og kan legges direkte inn i kommunens egen kartløsning.

Mineralressurser i samfunnsdelen

DMF oppfordrer kommunen til å vurdere mulighetene for å gjenvinne eventuelle overskuddsmasser, deriblant byggeråstoff, i tråd med de nasjonale forventningene og FNs bærekraftsmål. Kort avstand mellom utbyggingsområder og ressurser er viktig sett i et bærekraftsperspektiv, da store deler av utslippene i forbindelse med masseuttak

¹ DMFs kartinnsyn: <https://minit.dirmin.no/kart/>

² Byggeråstoff i Skaun kommune (NGU): https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Alle_fkom_komm?p_kommunenr=5029

³ Mineralressurser i Skaun (DMF): https://aps.ngu.no/pls/oradb/minres_Mi_list_fkom_ks.Alle_fkom?p_kommunenr=5029R&p_sp_rak=N

⁴ GeoNorges kartkatalog: <https://kartkatalog.geonorge.no/>

skjer gjennom transport.⁵ Allerede eksisterende uttak bør, hvis det er grunnlag for det, utvides for å utnytte ressursen fullstendig. Dette kan på lang sikt være mer bærekraftig enn å ha flere mindre uttak i drift samtidig.

DMF har tidligere gitt uttalelse til varsel om oppstart av planarbeid for Furuвика Næringsområde. Planen vil medføre betydelige overskuddsmasser. Gjenbruk av overskuddsmasser vil være med å på å redusere behovet for å avsette nye arealer til masseuttak. Planene til kommunen bør legge til rette for en samfunnsnyttig bruk av massene ved å gi føringer for større tiltak som produserer overskuddsmasser.

Vi oppfordrer til at dagens situasjon rundt uttak, transportavstander og gjenvinning av masser vurderes i samfunnsdelen, og konkretiseres gjennom arealstrategien for å danne en rød tråd til arealdelen. Dette vil bidra til å få frem viktighetene av mineralske ressurser og gi en bedre sammenheng mellom samfunnsdelen og arealdelen.

Mineralressurser i arealdelen

I arbeidet med ny arealdel bør kommune gjøre seg kjent med hvor de henter byggeråstoff i dag og om kommunen har tilgang på nødvendige mineralske ressurser for realisering av planlagt utvikling og utbygging. I denne sammenheng viser vi til oversikt over produksjon og forbruk av byggeråstoff i Orkland - Skaun i Ressursregnskap for byggeråstoff i Trøndelag 2018.⁶

Arealformål og hensynssone

Der det åpnes for uttak er det viktig at ressursene utnyttes så optimalt som mulig, både i volum og kvalitet. DMF anbefaler at områder med konkrete planer for utvinning avsettes med formål råstoffutvinning i arealdelen. Det bør i tillegg unngås å planlegge ny arealbruk som båndlegger arealer i nærheten av områder som på lengre sikt også kan være aktuelle for råstoffutvinning.

Forekomster som kan bli viktige eller er ønskelig å ivareta for fremtiden, kan synliggjøres med hensynssone i planen. Rundskriv «Ikrafttredelse av endringer i plan- og bygningsloven og matrikkellova» datert 30. juni 2017, beskriver hensynssone for mineralressurser (§ 11-8):

«Endringen åpner for at kommunene gjennom sin planlegging kan synliggjøre mineralressurser som kan være aktuelle for fremtidig utvinning, og gi retningslinjer om begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak for å ivareta denne interessen. Hensikten er å unngå utbygging eller tiltak som kan vanskeliggjøre senere utvinning av mineralske ressurser.»

Hensynssone H590 kan derfor benyttes både for områder med registrerte forekomster med mineralske ressurser og arealer som ligger i tilknytning til etablerte masseuttak.

Bestemmelser i arealdelen

⁵ Harde fakta om mineralnæringen - mineralstatistikk 2020 (DMF):

https://dirmin.no/sites/default/files/hf20-rapport_web.pdf

⁶ Ressursregnskap for Byggeråstoffer, Trøndelag 2018 (DMF):

https://dirmin.no/sites/default/files/ressursregnskap_inkvedlegg.pdf

DMF oppfordrer kommunen til å vurdere følgende krav i utforming av bestemmelsene til ny arealdel:

- Det skal tas hensyn til registrerte mineralforekomster ved alle byggetiltak.
- Der forekomster med byggeråstoff kan bli berørt, vurderes hvordan ressursen kan komme samfunnet til gode før den blir gjort utilgjengelig for fremtidige generasjoner.
- Drift av uttak skal skje i henhold til bestemmelser i mineralloven med gjeldende forskrifter, samt vilkår i tillatelse etter loven. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) er myndighet etter mineralloven.
- Kommunen bør stille krav om reguleringsplan ved etablering eller utvidelse av masseuttak. DMF minner om at mineralloven stiller krav om meldeplikt for uttak over 500 m³, og at uttak over 10 000 m³ krever driftskonsesjon.
- Kommunen bør stille krav som ivaretar utredning av landskapsvirkninger og innarbeidelse av avbøtende tiltak underveis i drift av masseuttak og med tanke på ønsket etterbruk.

Konsekvensutredning

Forslag til planprogram redegjør ikke for hvilke temaer som skal utredes i konsekvensutredningen ved vurdering av nye arealinnspill. DMF minner om at datagrunnlaget fra NGU må legges til grunn for utredning ved alle forslag til ny arealdisponering på lik linje med øvrige naturressurser, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 21. Dette er en forutsetning for å kunne identifisere vesentlige virkninger på viktige mineralressurser som følge av forslag til ny arealbruk

Alle nye områder som kommer i nærheten av eller i berøring med registrerte mineralske forekomster eller masseuttak i drift, bør vurderes om de båndlegger tilgang til ressurser i dag og i framtida. Kommunen bør også vurdere om det finnes relevante avbøtende tiltak dersom kommunen anbefaler ny båndlegging.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Øyvind Wormdal Selboe
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Øyvind Wormdal Selboe

Mottakere:

Skaun kommune

Postboks 74

7358 BØRSA